

FÖRSVARETS FORUM

FÖRSVARSMAKTENS PERSONALTIDNING | NR 6/2015

INTE BARA INTERNATIONELLA
SPECIALFÖRBANDEN MED OCH FÖRSVARAR SVERIGE

TILLSAMMANS MED ANDRA på Trident Juncture

AG 90 – ett vapen med **KRAFTIG KALIBER**

NORDISKT SAMARBETE växer med Baltikum

PLUS: FLYTTKARUSELLEN SOM SPARAR MILJONER | UR ARKIVET: DE SLOGS FÖR SINA LIV |
ÖB:S NYA VISION | HON ÄR NY INFORMATIONSDIREKTÖR | KRÖNIKAN: SLUTA LJUG
OM VAD VI GJORT I AFGHANISTAN

KARDINALKURSEN ÄR SATT

NU LACKAR DET mot ledighet och välförtjänt återhämtning. Vi ser tillbaka på en höst då konsekvenserna av de förödande konflikterna i Syrien och Irak nådde Europa med kraft. Massiva flyktingströmmar utmanade den europeiska sammanhållningen och våra egna samhällsfunktioner. Terrordåden i Paris visade den islamistiska extremismens närvaro, men synliggjorde också Europas grundläggande försvarssolidaritet. Samtidigt

Kardinalkursen är satt. Det senaste halvåret har alla stridskrafter genomfört sina stora övningar och vi blickar nu mot FMÖ 17. I detta nummer kan ni bland annat ta del av vårt samarbete med Nato i Trident Juncture och bilder från övningen på Gotland. Där testade vi vårt försvarskoncept på allvar och visade att vi har förmåga att snabbt omgruppera förband till strategiska platser. Därtill är signalvärdet i vår övningsverksamhet av stor betydelse.

” Det råder ingen tvekan om att vår säkerhet utmanas från flera håll och på flera nivåer. ”

kvarstår de strategiska utmaningarna i vårt närområde och kraven på beredskap.

Det råder ingen tvekan om att vår säkerhet utmanas från flera håll och på flera nivåer. Som försvarsmakt måste vi vänja oss vid förändring som normaltillstånd. Vi ska stå stadigt i alla lägen, ständigt förbättra oss och lösa de uppgifter som krävs. Det är också kärnan i vår nya vision. Vi ska vara ”Ett starkare försvar, som möter varje hot och klarar varje utmaning”. Varje ord i visionen betyder någonting för mig. Dess innebörd stärks ytterligare av det driv och den energi jag möter hos många medarbetare och frivilliga. Vårt uppdrag är unikt och ansvarsfullt. Det kräver personligt engagemang. För mig är Försvarsmakten en organisation som aldrig ger sig.

se. När vi övar – enskilt och tillsammans med andra – visar vi vår beredskap och beslutsamhet att bidra till stabiliteten i vårt närområde.

Slutligen sänder jag en särskild tanke till våra kolleger som tillbringar helgerna i nationell beredskap eller i internationella operationer. Många av oss minns kravallerna i Caglavica 2004 som beskrivs i detta nummer. Framför allt minns vi den starka svenska insatsen.

God helg!

MICAEL BYDÉN
Överbefälhavare

s2 ÖB:s LEDARE

s4 AKTUELLT
med På Ny Post

s10 PORTÄTTET
Domar'n dömer!

s18 LOGISTIK
Mer materiel på öjn

s19 PLACERING
Flyttkarusellen som sparar massor

s32 VISION
Starkare. Klarar. Möter.

s38 INSATS
Mali 03 på plats

s39 UR ARKIVET
Kravallerna i Caglavica

s42 MATERIEL
Möt Hercules och Hector

s43 JOBBET
Storövningen som ska bli en fest

s46 TILL SIST
Fem frågor till protokollet

s48 FÖRVALTAREN
FÖRKLARAR
Måste man ha m/90P i stridsvagnen?

s49 TILL SIST
Marinkårsofficeren som hyllar Amf 1

s50 KRÖNIKAN
Callis Amid

s51 BILDEN
Repetering i Arvidsjaur

DU MÅSTE FLYTTA PÅ DIG

JAG HAR HAFT elva jobbadresser sedan jag började yrkesarbete. Allt från en sliten vindsvåning på Östermalm – i ett hus som blev ockuperat av PKK-sympatisörer som hällde ut bensin i huset och hotade tända på allt medan Nationella Insatsstyrkan evakuerade mig och de boende i huset, men det är en annan historia – till en av Stockholms så kallade skyskrapor.

Oavsett var, så har arbetsgivaren så småningom kommit på att det går att ”förtäta personalen” – med andra ord, få oss att sitta trängre. Inget kul, men fullt förståeligt: priset för en kvadratmeter kontorsyta i centrala Stockholm ligger på minst 3000 kronor per år i hyra.

Att Försvarsmakten därför ser över sina förhyrda lokaler med början i huvudstaden är inget konstigt, speciellt som det beräknas spara mångmiljonbelopp.

Finns det hjärterum, så finns det stjärterum.

DAG ENANDER

Redaktör, Försvarets forum

FOKUS: TILLSAMMANS PÅ TRIDENT JUNCTURE 15. I november hölls den största Nato-övningen på tio år, där det svenska deltagandet sågs som naturligt. Läs med på **s12-17**.

SPECIALFÖRBAND: NATIONELLT FOKUS. Från Hindu Kush till Hemse – SOG övade nyligen på Gotland. Chefen för specialförbandsledningen Urban Molin förklarar varför på **s24-31**.

SAMARBETE: NORDISKA VÄNNER. Nu lämnar Sverige över ordförandeskapet i Nordefco till Danmark. Men vad har åstadkommit under året? Läs mer på **s22-23**.

MATERIEL: 12,7 MILIMETER FÖRSTÖRELSE. Han är van att jaga älg med kaliber 7,62. Men hur tacklar en vanlig svensk jägare tjugofemåringen AG 90? Läs Johan Lundgrens upplevelse på **s34-37**.

REDAKTION. Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och emilia. **Kontakt:** ff-red@mil.se, telefon: 08-788 88 88 (Informationsstaben). **Ansvarig utgivare:** Pär Zakariasson, tf informationsdirektör. **Redaktör:** Dag Enander, dag.enander@mil.se, Försvarsmaktens informationsstab. **Art Director:** Markus Hillborg, Make Your Mark, Stockholm. **Tryckt:** Elanders Sverige AB. Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. *Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt.* Nästa textdeadline: 8 februari 2016. Beräknad utgivningsdag: 29 februari 2016. För ej beställt material ansvaras ej. ISSN 1100-8245. Genrebilder från Shutterstock. Foto, omslag: Jimmy Croona/ComCam.

I KORTHET

UTREDNING

F.D. FÖRSVARSMINISTER
UTREDER

Till särskild utredare i forsknings- och utvecklingsverksamhet på försvarsområdet har regeringen utsett förre talmannen och försvarsministern Björn von Sydow. Uppdraget ska redovisas senast den 16 december 2016. Utredningen ska lämna förslag till inriktningen, omfattningen och utförandet av forsknings- och utvecklingsverksamhet på försvarsområdet med hänsyn till de förändrade krav på den svenska försvarsförmågan som framgår av 2015 års försvarspolitiska proposition.

Bland annat ska utredningen beskriva hur forskning och utveckling på försvarsområdet kan bidra till det övergripande målet att förstärka Försvarsmaktens operativa förmåga och föreslå hur forskning och utveckling på försvarsområdet samt finansieringen av denna bör organiseras.

STAN DU BEHÖVDE

SUGEN PÅ SKÖVDE?

Markstridsskolan är spjutspetsen inom utbildningsområdet markstrid. Just nu söker man extra mycket personal till fasta tjänster i Org Ny. Det gäller tjänster både inom träning och utbildning, så låter det lockande är ett tips att titta in på jobb.forsvarsmakten.se snarast!

REKRYTERING

TJEJDAG PÅ HMS
CARLSKRONA

Syftet var väcka nyfikenheten kring marinen och Försvarsmakten, och i förlängningen att kunna välkomna fler tjejer som medarbetare. Därför bjöds ett 40-tal tjejer från Blekinge med omnejd in till att under en dag vistas på stödfartyget HMS Carlskrona, till sjöss. Ett tiotal sjömän ur besättningen guidade grupper om

Ny InfoDir.

"JAG VILL GÖRA
FÖRSVARSMAKTEN MER SYNLIIG"

Sedan i maj har Försvarsmakten sökt efter en ny informationsdirektör. Nu är hon hittad: Marcela Sylvander tillträder tjänsten i vår.

"V I VILLE HA en av Sveriges allra bästa kommunikatörer. Det har vi hittat i Marcela", säger generaldirektör Peter Sandwall.

Senast var hon informationschef på gruv- och smältverksföretaget Boliden, dess förinnan på Scania och på Regeringskansliet. Nu blir hon Försvarsmaktens informationsdirektör och myndighetens talesperson.

Vad var det som lockade med det jobbet?

– Kombinationen av en komplex organisation, ett viktigt samhällsansvar och många viktiga frågor, där Försvarsmakten spelar en av-

görande roll.

Du kommer från andra sidan stängslet och har ingen tidigare relation till Försvarsmakten. Så vad är ditt intryck om myndigheten och dess informations- och kommunikationsarbete?

– Som vanlig civilist och mediakonsument är de oerhört skickliga rekryteringskampanjerna det första jag liksom många andra tänker på, men även det övriga kommunikationsarbetet håller hög klass. Trots det kan jag tycka att Försvarsmakten inte syns tillräckligt i samhället och det ofentliga samtalet. Jag har gjort en del andra reflektioner också som jag vill "stresstesta" så småningom.

Din chef, ÖB Micael Bydén

känner du sedan tidigare då ni båda suttit i Luftfartverkets styrelse. Hade det någon betydelse i ditt beslut att söka den här tjänsten?

– Nej, för när jag först blev kontaktad var det inte klart vem som skulle efterträda ÖB Sverker Göranson. Men jag hade lärt känna Micael i styrelsearbetet och han var en mycket bra ambassadör för Försvarsmakten, så när det stod klart att han skulle bli ÖB blev informationsdirektörstjänsten ännu mer intressant.

Vad är det första du kommer göra när du tillträder?

– Jag brukar börja med att boka möten med de medarbetarna och kollegor som jobbar närmast mig för att höra

vad de tycker fungerar bra och vilka förbättringsbehov som finns. Men högst upp på priolistan ligger förstås också att besöka och lära känna Försvarsmaktens alla verksamhetsområden. Jag har inte fått något "ditt uppdrag är"-direktiv, utan vill utveckla och driva Försvarsmaktens kommunikation framåt och göra Försvarsmakten mer synlig.

FAKTA: FÖRSVARSMAKTENS
INFORMATIONSDIREKTÖR

Namn: Marcela Sylvander. **Ålder:** 49. **Familj:** Gift med Stefan, tre barn och hund. **Bor:** Hägersten, Stockholm. **På fritiden:** Umgås med familjen, annars i joggingspåret med hunden, på tennisbanan eller i yogastudion.

GODKÄNDA AV NATO

Under de gångna veckorna har det pågått febril verksamhet vid F21.

Förbandet, Swedish Fighter Unit som från årsskiftet står i beredskap för Natos snabbinsatsstyrka har genomfört en Nato-evaluering.

SEDAN 2014 INGÅR Sverige i Natos snabbinsatsstyrka genom bidrag till dess tillhörande reservstyrkeregister, Response Force Pool. Länderna som ingår i reservstyrkeregister ska ungefär var fjärde år genomföra en evaluering för att säkerställa att de når upp till Nato-standard. Efter mycket förberedelser under hösten genomförde Swedish Fighter Unit en Nato-evaluering, med godkänt resultat.

– Jag är otroligt glad och stolt. Den verksamhet som vanligtvis tar ett och ett halvt

Stefan Pettersson.

år att genomföra har vi klarat av på sex månader. Det har funnits en otrolig laganda och kämpaglöd inom förbandet, säger Carl-Johan Edström, flottiljchef vid F21.

Under evalueringen testades alla ingående delar men främst förbandets förmåga gällande flygoperationer, skydd av egen gruppering och logistik.

– Hela förbandet är godkänt och motsvarar Natos krav på förband som står i beredskap. Det känns glädjande att vi fick väldigt goda resultat av genomförande av operationer och bevakning under evalueringen.

I KORTHET

4–5 besökare från fartygets topp till tå under förmiddagen. Operationssal, kanonhytt, helikopterplatta, byssa, kommandobrygga, maskinrum och sovhytt granskades. Och dagen gav mersmak för några av tjejerna.

– Vi kommer söka till den grundläggande militära utbildningen. Det verkar vara en arbetsplats med många möjligheter till både utveckling och upplevelser, tyckte Charlotte Olofsson och Elin Viktor, båda från Skåne.

ERSÄTTNING

RÄTT ANTAL DAGAR MED
FÖRÄLDRALÖN?

När du är föräldraledig med föräldrapenning får du även föräldralön från Försvarsmakten. För att du ska få rätt föräldralön behöver du uppgöra hur många dagar du tar ut på sjukpenningnivå. Dagar på lägstnivå ska du inte räkna med. Mer information och hur du gör kan du läsa på intranätet emilia.

SAMARBETE

FINSKA SOLDATER PÅ
SVENSK MARK

I mitten av november befann sig drygt 80 soldater och officerare från Jägarbrigaden i Sodankylä, i Boden för att öva tillsammans med enheter från pansarbataljonen vid Norrbottens regemente. Övningen är en del av det fördjupade försvarssamarbetet mellan de nordiska länderna.

– Internationellt har vi ju samarbetat med finska styrkor under lång tid, bland annat i Afghanistan. Men när det gäller det fördjupade nationella försvarssamarbetet länderna emellan har vi just lämnat startgroparna, säger Anders Landewall, chef för 191:a mekaniserade bataljonen.

Även soldaterna på båda sidor var nöjda.

VERKSAMHETSDRIVEN IT-UTVECKLING

JUST NU PÅGÅR arbetet med att införa metoder som ska tillämpas i Försvarsmakten för att uppnå verksamhetsdriven IT-utveckling ur ett användarperspektiv. Verksamhet och IT ska interagera och styras som en helhet.

Införandet av Prio tydliggjorde behovet av att ensa hur Försvarsmakten arbetar med verksamhetsutveckling för att kravställa på IT-stöd, inte bara gällande Prio. För detta har Försvarsmakten tagit fram en modell som nu implementeras.

– Verksamhet, arbetssätt och IT påverkar varandra. Ändrar vi inom något område kan det komma att få följdverkningar inom flera områden. Därför måste vi arbeta med ett helhetsperspektiv vid alla förändringar redan från början, säger Anders Steninger, processledare materielunderhåll och tekniskt systemstöd.

Genom tydligare styrning av kravställning, utveckling och förvaltning vill man åstadkomma ökad säkerhet, bättre koordinerade förändringsarbeten, bättre kontroll på ekonomi och nyttohantering, snabbare omhändertagande av goda idéer och effektiviseringar.

– Arbetet sker tillsammans med Försvarsmaktens Ledningssystemchef, men också med FMV eftersom vi dels har arbetssätt som behöver interagera, dels arbetar i samma IT-system. Det är en möjlighet för medarbetarna att vara delaktiga i ett intressant och viktigt utvecklingsarbete, säger Mia Arblom, chef LEDS LED.

Rent konkret kommer ändringsförslag kopplade till verksamhetens genomförande, som processer och IT-tjänster, att samordnas och prioriteras i Försvarsmaktens förvaltningsgrupper. Om föreslagna ändringar påverkar styrande dokument, masterdata, utbildnings- eller kommunikationsbehov ska det också omhändertas.

– Inom Förvaltningsgrupp Försvarslogistik arbetar vi med behov av förändringar som är kopplade till arbetssätt och processer och som kan ha påverkan på IT-tjänster. Varje behov granskas, prioriteras och koordineras för att införandet av förändringen ska vara så genomtänkt som möjligt, för att ge rätt effekt i verksamheten, säger Maritha Küller, Förvaltningsledare Försvarslogistik.

Text Aurora Gullberg/HKV

I KORTHET

– En jättebra övning där vi får chans att öva mot väldigt moderna stridsfordon i en terräng där man lätt kan gömma sig för att sedan lå från sidan eller bakifrån. Det här är första gången vi möter så många stridsfordon samtidigt vilket gör det hela väldigt realistiskt, säger sergent Ville Tolvonen, som tjänstgjort i finska armén i drygt ett år.

– En ny utmaning och en väldigt bra övning för båda sidor. Vi får chans att öva mot de finska robotgrupperna och de får chans att öva mot våra stridsfordon, säger Essie Månsson, skytt på stridsfordon 90.

SAMHÄLLSSTÖD

FÖRSVARSMAKTEN STÖDER MIGRATIONSVERKET

Just nu stödjer ett tiotal personer från Militärregion Mitt Migrationsverket i deras stabsarbete.

– Flyktingströmmen är en nationell angelägenhet och Försvarsmaktens förmågor avseende krishantering är väl lämpade för det stödet, säger Jonas Fröberg, chef för staben på Militärregion Mitt.

På Militärregion Mitt har man samverkat med Migrationsverket region Mitt respektive region Stockholm. Här kom myndigheterna överens om att fyra av förbanden i regionen: Amphibieregimentet, Ledningsregimentet, Livgardet och Luftstridskolan inledningsvis skulle ställa stabspersonal till förfogande. Därför arbetar ett tiotal personer från de fyra förbanden på Migrationsverkets kontor i Solna respektive Uppsala sedan den 5 november. Och det är ett uppskattat stöd Försvarsmakten ger.

– Jag tycker att Försvarsmakten bidrar med en struktur och nya infallsvinklar när vi andra står mitt i den ansträngning som vi hamnat i, säger Anette Bäcklund, Migrations-

NYTT FÖRBAND I FÖRSVARSMAKTEN

Nu blir det enklare för dig som användare att få support

VID ÅRSSKIFTET FÅR Försvarsmakten ett nytt förband.

Då slås nämligen Försvarsmaktens telenät- och markteleförband (FMTM), Operativ Ledningsteknisk bataljon (OpLedtektbat) och Systemförvaltningsenheten (SFE) ihop och bildar Försvarsmaktens telekommunikations- och informations-systemförband (FMTIS).

Så snart en anställd inom Försvarsmakten lyfter luren – fast eller mobil – eller använder en av Försvarsmaktens datorer, så är det FMTIS som från 1 januari 2016 är ansvariga för att allt fungerar som det ska. Gör det inte det, är det bara att komma ihåg ett enda nummer: 0589–40600. Ringer du internt inom Försvarsmakten är det ännu enklare, då slår du bara 40600.

Det numret blir vägen in för Försvarsmaktens användare för felanmälan, IT- och telekomtjänster, användarstöd och teknisk support.

Därmed är det alltså slut med att ringa till olika ställen beroende på vilket system du

Stefan Pettersson.

arbetar i för tillfället. Istället får du göra följande val när du ringt det enda nummer du behöver komma ihåg:

- »» Servicedesk (SD)
 - »» Teletjänstavdelningen
 - »» Teledriftcentralen (TDC)
 - »» Centralkundmottagning Tele
 - »» Felanmälan av IS-undsäk, LiftC och IOR
 - »» Försvarets larmcentral (FMLC)
- Text** Maria Törn/FMTM
Foto Staffan Sterner/FMTM

CITATET

”Inga svenska medier går på de ryska propagandalögnerna. Däremot föll alla i farstun samma sommar, när försvaret påstod att det fanns ryska ubåtar i Stockholms skärgård.”

Aftonbladets kulturchef Åsa Linderborg den 28 oktober med anledning av att försvarsminister Peter Hultqvist förklarar att Sverige ser över möjligheterna att gå med i Natos center för strategisk kommunikation. Försvarsmakten har inte angivit nationalitet på någon undervattenkränkning under 2000-talet. Däremot var Försvarsmakten först med att i somras slå fast att en rysk ubåt sjunkit på svenskt vatten. En ubåt som sänktes för 99 år sedan.

I KORTHET

verkets regionchef i Stockholm. Militärregion Mitt kommer att stödja Migrationsverket till årsskiftet i första hand, med en eventuell förlängning till halvårsskiftet 2016. Enligt överenskommelsen ska Försvarsmakten utöka stödet med ytterligare 15 personer i Mälardalsregionen, men det är ännu inte klarlagt vilken förstärkning som kommer att sättas in.

KATASTROF

RINGHALS BRINNER!

Vad händer vid en kärnteknisk olycka? Vem gör vad och hur ser man till att de boende i närområdet kommer i säkerhet? Det var några av de frågor som övningen Gripen försökte svara på i början av november. Militärregion Västs stab och delar ur Luftvärnsregementet och Försvarsmedicincentrum övade då, tillsammans med en stor mängd civila aktörer hur vi som samhälle hanterar en stor olycka med potentiellt katastrofala följder.

Dagen startade med ett larm från reaktor 3 på Ringhals kärnkraftverk. Efter en kort stund stod det klart att det var ett haverilarm det handlade om. En febril aktivitet inleddes då hos bland annat, polisen, flera länsstyrelser, närliggande kommuner och flera militära förband. Evakuering av de närmast boende stod först på agendan tillsammans med att ta reda på hur allvarlig situationen på Ringhals egentligen var.

– En av de stora utmaningarna när det är så många aktörer involverade är att skaffa sig en gemensam lägesbild, men jag tycker det överlag blev ett bra resultat av övningen. Det är väldigt viktigt att vi övar händelser av den här storleken. Det ger klarhet i dels de saker vi gör bra men också de saker som behöver göras bättre eller

Pris i plexiglas.

SKÖNT SILVER

400 bidrag anmäldes, varav 100 från ett tjugotal länder var med och tävlade i år.

DET ÄR INTE konstigt att International Content Marketing Awards i London anses vara världens mest prestigefyllda tävling i sitt skrå. I år var Försvarsmakten också med för första gången med bidraget Försvarets forum. Och i stenhård internationell konkurrens lyckades Försvarets forum knipa ett silver för årets tredje utgåva i klassen Best Public Sector/Government.

– Först ett Guldblad som Sveriges bästa interntidning, sedan ett silver i västvärldens tuffaste content marketing-tävling. 2015 kan lugnt sägas vara ett bra år för Försvarets forum, men det är egentligen ganska självklart att Sveriges viktigaste medarbetare ska ha en interntidning i absolut toppklass, säger tidningens redaktör Dag Enander.

Guldet vann brittiska armén med sin kampanj "Changing the face of the British Army".

Polisassistenthen @PhsStud · 28 nov

Senaste passet samverkande vi mycket med @Forsvarsmakten. Herregud vilka proffs de är. Låt oss samverka mer!!

TWEETEN

Bara ett bevis på att samarbetet mellan Försvarsmakten och Polisen fungerar bättre än många förstasigipåare påstår...

I KORTHET

annorlunda, säger Agne Gustafsson, stabschef på Militärregion Väst.

HOTBILD

NÄR TREAN BLEV EN FYRA

Säkerhetspolischef Anders Thornberg beslutade den 18 november att höja terrorhotnivån. Hotnivån höjdes ett steg från förhöjt (3) hot till högt (4) hot på en femgradig skala. Därför samlades också Samverkansrådet mot terrorism dagen efter vid ett extra möte för en genomgång av lägesbilden med anledning av den höjda terrorhotnivån.

Samverkansrådet mot terrorism är ett nätverk av fjorton myndigheter som leds och sammanfattas av säkerhetspolischef Anders Thornberg. Vid mötet med Samverkansrådet delgav Säkerhetspolisen och Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT) övriga myndigheter en lägesbild med anledning av den höjda terrorhotnivån. Samverkansrådet ses regelbundet flera gånger per år. Vid ett möte tidigare i höstas samlades rådet för att höja medvetenheten kring en terrorhotnivåhöjning och förbereda sig på vad en sådan innebär för respektive myndighet.

FÖRÄNDRING

INTERNHANDELN AVSKAFFAS

Vid årsskiftet kommer köp- och sälj-förfarande (internhandel) mellan organisationsenheter inom Försvarsmakten att upphöra. En ambition att minska administration och att få en enhetlig ekonomisk styrning av organisationsenheter samt omdaning- en av försvarslogistik har bidragit till att behovet av internhandel har minskat.

–Mot bakgrund av detta har Försvarsmakten beslutat att avveckla internhandeln, säger Anders Ström- gren vid Högkvarteret.

PÅ NY POST

Försvarsmakten anställer

Marcela Sylvander

som informationsdirektör i Försvarsmakten. Anställningen påbörjas senast 13 maj 2016 och löper tills vidare.

Försvarsmakten beslutar att

Försvarsdepartementet fortsätter disponera överste **Carl van Duin** som sekreterare i utredningen "En långsiktig och hållbar personalförsörjning av det militära försvaret" från och med 7 oktober 2015 och tills vidare, dock längst till 31 december 2016, med möjlighet till förlängning.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant **Peter Gustafsson** som stabschef PROD FLYG vid Högkvarteret från och med 2 november 2015 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2019. Gustafsson befordras till överste vid tillträdet.

Försvarsmakten placerar överste **Anders Widuss** som Chef Veteranenheten vid FM HRC från och med 11 januari 2016 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2017.

Försvarsmakten placerar överste **Carl Wärnberg** som Chef J57 INSS, vid Högkvarteret från och med 1 december 2015 tills vidare, dock längst till och med 30 september 2017.

Försvarsmakten ställer kommandör **Jan Ericsson** till FMV:s förfogande för tidsbegränsad anställning som yrkesofficer vid System och Produktionsledning, Marinsystem, från och med 1 december 2015 och tills vidare,

dock längst till och med 31 december 2018.

Försvarsmakten placerar överste **Mats Johansson** som Chef för Försvarsmaktens Underrättelse- och Säkerhetscentrum från och med 1 december 2015 och tills vidare, dock längst till och med 30 september 2019.

Försvarsmakten konstituerar överstelöjtnant **Robert Persson** till överste vid genomförande av språkstudier vid chefskursen i Brasilien under perioden 1 januari till 31 december 2016.

Försvarsmakten förlänger placeringen av överste **Lars Hammarlund** som Chef för Utbildningsavdelningen vid HKV PROD vid Högkvarteret från och med 1 januari 2016 och tills vidare, dock längst till och med 30 juni 2017.

Regeringen har fattat beslut att överstelöjtnant **Magnus Bratt** ska förlängas som specialattaché och militärrådgivare vid Sveriges OSSE-delegation i Wien under tiden 1 september 2016 till 31 augusti 2017. Under angiven tid är Bratt fortsatt konstituerad överste.

Försvarsmakten placerar överste **Peter Öberg** till förfogande vid Högkvarteret från 1 december 2015 till 31 juli 2016, för förberedelser som specialattaché och växeltjänstgöring vid Försvarsdepartementet.

Försvarsmakten placerar kommandörkapten **Roger Lodin** som Chef Försvarsmusiken under perioden 1 december 2015 och tills vidare, dock längst till 31 mars

2019.

Försvarsmakten placerar överste **Mats Klintäng** som tillförordnad Avdelningschef J 9 vid INSS, Högkvarteret från och med 1 januari 2016 och tills vidare, dock längst till och med 31 augusti 2016.

Försvarsmakten placerar överste **Anders Edholm** som Chef SÄKK vid Must, Högkvarteret från 1 januari 2016 och tills vidare, dock längst till och med 20 september 2019.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant **Patrik Gardesten** som avdelningschef J 3 INSS, vid Högkvarteret från och med 1 januari 2016 och tills vidare, dock längst till och med 30 september 2019. Vid tillträdet på befattningen befordras Gardesten till överste.

Försvarsmakten placerar överste **Mattias Hanson** som Chef Ledningsregementet från 1 januari 2016 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2020.

Försvarsmakten placerar kommandör **Håkan Nilsson** till Säkerhetsinspektionens förfogande under perioden 1 april – 30 juni 2016. Därefter placeras Nilsson som Avdelningschef HKV SJÖI vid Högkvarteret från 1 juli 2016 och tills vidare, dock längst till och med 1 april 2019.

Försvarsmakten placerar kommandör **Mikael Wendel** till Säkerhetsinspektionens förfogande vid Högkvarteret under perioden 1 juli till 31 juli 2016.

RÄTTNING!

Några bylines fanns inte med i Försvarets forum, vilket är beklagligt. På sidan 4 är det Lena Ahlstedt Kahlbom som fotograferat Stefan Petterson och på sidan 5 är det Carolina Lorentzon Nilsson som fångat ögonblicket då hemvärnet över eskort av Stena Vision.

DOMAR'N DÖMER!

Målet med Rickards hobby: en OS-final

” DET BÖRJADE SOM ett extraknäck när jag gick i gymnasiet. Jag spelade redan innebandy, så det gällde att hitta något som gav fickpengar mellan matcherna. Det har gått från det till min största hobby, att döma innebandy. Jag började döma knattar och de lägre divisionerna. Superligan har jag dömt sedan 2010 och internationella matcher i två år.

Som innebandydomare handlar allt om förberedelser. Bäst förberedd är du om du håller samma fysiska nivå som spelarna. Ibland sägs det att innebandyspelare skulle vara på en lägre fysisk nivå än till exempel fotbolls- och ishockeyspelare, men min erfarenhet är att de som spelar innebandy på elitnivå är extremt vältränade. Det kanske mer handlar om att de som inte spelar innebandy som sport oftare skadar sig. Det är trots allt Sveriges näst största idrott och den största inomhus, sett till licensierade spelare.

RICKARD WISSMAN.

Ålder: 35. **Bor:**

Järfälla. **Familj:**

Sambon Sara, två barn. **Lyssnar på:**

Spotify. **Läser:** Ljudböcker. Nu senast "Livet efter dig" med Jojo Moyes.

Förutom goda förberedelser behövs också bra taktik och gott ledarskap som domare. Jag måste anpassa mitt ledarskap till olika spelare och lag. Där finns en av flera likheter med officersrollen, att få olika personligheter och individer att sträva åt samma håll.

En annan likhet är de sekundsnabba besluten där man måste våga ta dem, skillnaden är kanske att som innebandydomare sker de oftast inför tusentals ögon. Som person är jag ganska strategisk, så det här är ibland raka motsatsen.

Det var intresset för ledarskap som fick in mig i Försvarsmakten, liksom viljan att jobba med människor. Det var direkt efter värnplikten som amfibie-minör för 15 år sedan. I dag arbetar jag på planeringssektionen på Högkvarterets informationsstab. Vi försöker se till att det vi säger och gör i våra insatser hänger ihop, att vi gör det vi säger och säger det vi gör.

Tidigare har jag jobbat med bordningsstyrkan, men sa upp mig när de flyttades till Göteborg. Då var jag på väg att bli läkare, men lockades av ett nytt jobb som teamchef på Combat Camera. Jag hade ingen fotoerfarenhet, men jag var riktigt bra på 'blixtlås höger, blixtlås vänster'.

Målet med att döma innebandy? Jag vill döma en OS-final.

Det är bara en liten detalj.

Innebandy är inte en OS-sport.

Än. ”

Text Pia Ohlén/InfoS Foto Niklas Englund/InfoS, Christian Timmig och portugiska flygvapnet

LEVERANS PÅ

HÖG NIVÅ

Under tre intensiva höstveckor hölls den största Nato-övningen på ett decennium i södra Europa. I portugiska Beja deltog Sverige som partnerland med sex Jas 39 Gripen från F21.

Hur det gick? Det svenska bidraget levererade.

” ATT ÖVA SÅ här storskaligt och i samarbete med många andra länder ger oss kvitto på att både Gripenplan och den svenska personalen står sig väl i en internationell jämförelse. Vi har både hög kompetens och levererar hög flygoperationell förmåga”, säger Claes Bernander, chef för den svenska kontingenten.

Flygövningen utgick från Beja Air Base, 17 mil sydost om Lissabon, där det svenska förbandet samövade med flygförband från medlemsländerna och partnerlandet Finland. I övningen Trident Juncture ingick inte bara flyg utan även markstyrkor, specialförband och marina enheter.

450 MIL TILL RESERVDELARNA

INNE I DEN södra hangaren står flygteknikern Jakob Wiklund vid ett Gripenplan och ger en ingående demonstration för intresserade finska tekniker. För Jakob och hans kolleger råder bråda dagar. Med sex Gripenplan på plats som ska fungera felfritt i luften har de fullt upp. Uppgiften är dels att gå igenom varje plan minst ett par gånger om dagen innan start, dels att avhjälpa de fel som uppstår.

– Den här gången har vi haft

”VI HAR BÅDE HÖG KOMPETENS OCH LEVERERAR HÖG FLYGOPERATIONELL FÖRMÅGA.”

ovanligt många fel. Även om vi har med oss en hel del reservmateriel så kan vi inte ha med oss allt, och det tar tid att få ner reservdelar hemifrån. Men det har ordnat sig och vi har kunnat lösa de flesta av problemen, säger Jakob Wiklund.

Det är inte bara stridsplanen som ska fungera felfritt under en storskalig övning som Trident

Juncture. Minst lika viktigt är att kontingentens 85 medarbetare har hälsan och kan prestera på topp. Med på övningen finns både läkare och sjuksköterska, som bedriver daglig rådgivning och sjukvård på flygbasens sjukvårdsmottagning. Läkaren Leif Gyllefjord och sjuksköterskan Ann-Helen Uusitalo berättar att de hittills haft ett

30-tal kunder som kommit för mestadels lättare åkommor som förkylningar och några sårskador.

ÖVA PÅ RIKTIGT

FLYGPASSEN GENOMFÖRS både för- och eftermiddagar samt sena kvällar. Största utmaningen är de större sammansatta uppdragen, composite air operations,

TRIDENT JUNCTURE, TJ15. STÖRSTA NATO-ÖVNINGEN SEDAN 2002

Portugal, Spanien och Italien var värdnationer. Natos 28 medlemsländer, liksom nio partnerländer deltog i övningen. Från Sverige deltog 85 personer i huvudsak från F21 och ett 15-tal personer från bordningstroppen från Amf 1. Totalt 36 000 soldater och sjömän övades på 16 platser, fördelat på flyg-, mark-

och marina förband samt specialförband. Fler än 140 flygplan, fler än 60 ytfartyg och sju ubåtar deltog.

SYFTET MED SVENSKA DELTAGANDET:

Höja försvarsförmågan och få ännu bättre samverkan med andra nationer i krishanteringsoperationer i eller utanför vårt närområde.

BAKGRUNDSFAKTA:

Sverige är partnerland till Nato genom Partnerskap för fred. Sedan 2014 ingår Sverige i Natos snabbinsatsstyrka, Nato Response Force (NRF) genom bidrag till deras reservstyrkeregister.

DELTAGANDE NATIONER OCH FLYGPLAN PÅ BEJA AIR BASE:

Portugal: 6 x F-16

Fighting Falcon.

Sverige: 6 x Jas 39 Gripen.

Finland: 6 x F-18 Hornet.

Norge: 6 x F 16 Fighting Falcon.

Danmark: 2 x C-130.

USA: 6 x F-16 Fighting Falcon, 3 x UH60, 1 x C-130.

Kanada: 2 x C-130.
Tyskland: 2 x C-160.

FINSK TUMME. Även partnerlandet Finland var baserat i Beja.

PLAN PÅ RAD. I förgrunden finska F-18, i bakgrunden amerikanska och norska F-16.

KOLL PÅ ALLT.
Noggranna inspektioner genomförs inför varje flygning.

FÖREVISNING FÖR FINNAR.
Jakob Wiklund visar Gripens fördelar för sina mekanikerkollegor.

FOKUS

”DET ÄR INGEN SKILLNAD PÅ HUR VI BLIR BEHANDLADE JÄMFÖRT MED MEDLEMSLÄNDERNA.”

COMAO, där till exempel fyra Gripenplan, finska F-18 och F-16 från flera länder medverkar. En av uppgifterna för stridsflygplanerna är att axla rollen som mission commander, med huvudansvar att planera och leda ett sådant uppdrag. Uppdragsordern kommer ett dygn innan genomförande och utgör startskottet för ett intensivt planeringsarbete. Främst handlar det om samordning med andra delansvariga och att säkerställa att flödet av flygplansrörelser genomförs på ett flygsäkert sätt. Sex timmar innan genomförande hålls en genomgång för hela gruppen på upp till 100 personer, och

då måste allt vara planerat och förberett in i minsta detalj.

– Uppdraget som mission commander är en enorm bonus. Här övas ett riktigt scenario med alla dess delar, vilket vi sällan gör i vanliga fall. Det handlar om stora komplexa flyguppgifter där piloten håller i hela processen från uppdragsordern till genomförande, säger Claes Bernander

Han har sin skrivbordsplats i en av de hyrda containrarna med materiel och teknik som står nära startbanan. På ”gårdsplanen” innanför containrarna samlas den svenska personalen mellan flyguppgifterna.

EFTERTRAKTADE FÖRMÅGOR

ATT GENOMFÖRA flyguppgifter under en storskalig övning som Trident Juncture handlar om oändlig planering, kort genomförande och oändlig utvärdering. Och Claes poängterar teamets roll för bästa resultat.

– Vi är ett sammansatt team med bra laganda och samarbetet med de andra länderna fungerar utmärkt. Det är ingen skillnad på hur vi blir behandlade jämfört med medlemsländerna. Vi är duktiga på det vi gör och våra förmågor är efterfrågade, säger Claes Bernander. ◀

SAMARBETET MED SVENSKARNA. SÅ TYCKER TRE ANDRA DELTAGARE I TRIDENT JUNCTURE 15

två svenska Gripar, enligt vår taktik. Det fungerade fint!”

Brad "Vapor" Sullivan,
kontingentschef, 480th
Fighter Squadron/
"Warhawks", USAF

”Att Sverige inte är medlem i Nato märks inte här. De har samma mål och arbetsmetoder som vi, vilken flagga du har på axeln spelar liten roll i en sådan här övning. Och vi kan definitivt lära oss saker av er. I går flög jag formation med

att jobba hemma. Och många av mina kollegor uppe i Rovaniemi känner de från F21 i Luleå på ett personligt plan.”

Tomi Böhm,
kontingentschef, 31.
Jaktflygdivisionen,
finska flygvapnet

”Jag märker ingen skillnad mellan svenskarna och de andra nationerna. Alla som är här är lika professionella och arbetar mot samma mål.”

George Giapitzis,
grekiska flygvapnet

NÄRVARON PÅ GOTLAND STÄLLER KRAV PÅ FMLOG

Försvarsmakten har ökat sin militära närvaro på Gotland – med både övningar och uppbyggande av stridsgrupp. Det ställer även högre krav på FMLOG som med 10 personer på plats ser till att stötta den verksamhet som nu bedrivs.

I REGERINGENS inriktningsbeslut till Försvarsmakten gavs tydlig kurs: stärk den svenska försvarsförmågan och öka den operativa förmågan i krigsförbanden från och med 2016.

I samma inriktning klargjordes även att ”med tanke på utvecklingen i vår omvärld i allmänhet, och östersjöområdet i synnerhet, har Gotland en särskilt viktigt position”.

Därför har antalet övningar på Östersjöns största ö ökat.

– I dag har vi en organisation och infrastruktur som är anpassad för att stötta en betydligt mindre verksamhet än den som bedrivs i dag, vilket ställer högre

FULLT MED FÄLTSKJORTOR. Försvarsmaktens ökade närvaro innebär nya krav på FMLOG.

krav på oss som medarbetare för att få logistiken ska fungera. Men även om trycket har ökat som en konsekvens av omvärldsutvecklingen, vilket inte är roligt, är det för oss som arbetar här på ön stimulerande att fler vill öva här hos oss, säger Magnus Jakobsson, chef för servicepunkt Gotland.

FÖR FMLOG-PERSONALEN på Gotland har det märkts en tydlig förändring i behovet av stöd sedan inriktningsbeslutet. Magnus Fransson som är ställföreträdande chef för servicepunkt Gotland och har arbetat på serviceförrådet sedan början på 1980-talet minns tillbaka.

– När jag började på förrådet hade vi likt övriga Försvarsmakten en omfattande verksamhet här på ön som sedan successivt avvecklades. Och fram till 2011 var det en viktig fast ganska vardaglig verksamhet här. Allt rullade på och vi stöttade de

övningar som framför allt hemvärnet hade här ute. Men sedan ett par år tillbaka känns det som att allt har väckts till liv igen, vilket är både utmanande och spännande.

Nu när stridsgrupp Gotland ska etableras på ön och allt fler övningar genomförs behöver FMLOG:s verksamhet anpassas.

– Det vi framför allt ser behov av framöver är ytor att förvara den materiel som skickas hit i och med övningarna, samt ytor för att förvara den materiel som vi behöver ha här på ön för att på bästa sätt kunna stötta stridsgrupp Gotland. Sen finns det en del utmaningar när det kommer till att hantera den ökade verksamheten med samma antal individer. Men här har vi hittat effektiva och bra lösningar, säger Magnus Jakobsson. ◀

Text och foto **Jonas Olsson/FMLOG**

DEN STORA FLYTTKARUSELLEN som sparar hundratala miljoner kronor

Försvarsmakten lägger varje år 2,4 miljarder kronor på lokalhyror. De kostnaderna ska sänkas, bland annat med en rejäl omflyttning i Stockholm. – Uppdraget är att spara 200 miljoner kronor per år inom fem år, säger Lars Norberg, projektledare på Prod Infra NY.

KASERNER OCH KONTOR, bergum och andra lokaler kostar multum för Försvarsmakten. Ungefär fem procent av den årliga budgeten läggs på lokalhyror. Huvuddelen av lokalerna ägs av Fortifikationsverket, men också Specialfastigheter, Statens Fastighetsverk och privata hyresvärdar och fastighetsbolag är Försvarsmaktens hyresvärdar.

Och kollen på hyrorna kan bli bättre, menar Lars Norberg.

– Det är inte så att vi betalar överhyror. Fortifikationsverket som hanterar alla hyror har satt ett självkostnadspris plus ett av staten satt avkastningskrav motsvarande Sveriges Riksbanks referensränta som hyra. Problemet är att vi är för dåliga på att ställa krav på fastighetsägarna. Vi lämnar ett önskemål på vad en hyreslokal ska ligga och innehålla till Fortifikationsverket, varvid de gör ett förslagsutkast. Det utkastet accepterar vi nästan alltid, vi måste granska det mer kritiskt och kostnadsmedvetet, säger han.

FRÅN HUVUDSTAN TILL ÖSTGÖTASLÄTTEN

DÄRFÖR HAR HAN fått uppdraget att sedan i januari se över alla hyreskostnader med målet effektivare lokaler, fler medarbetare i färre rum och en kontorsnorm för Försvarsmakten. Och först ut i det arbetet är förbandet Högkvarteret, som i dag sitter utspritt på en rad platser på Östermalm.

Några av platserna är hos privata hyresvärdar, vilket förutom de dyraste hyresnivåerna och de snabbaste hyresökningarna i Sverige också innebär att hyreslokalerna är eftertraktade att omvandla till bostäder i bostadsbristens Stockholm.

– Fastighetsägaren får ut fem gånger så mycket intäkter för

bostäder jämfört med kontor, så deras önskan om att vi ska flytta är lätt att begripa. Och på några av platserna är det redan klart att vi måste vara ute i mitten av 2017. Privata avtal är enklare att säga upp, säger Lars Norberg.

Så vart ska alla ta vägen?

Det har Lars Norberg också förslag på, för i hans uppgift ingår också att ta reda på var Försvarsmakten har tomma lokaler. Namn som Hästveda, Muskö och Arboga är platser där det i dag finns gott om utrymme för fler medarbetare. Ett annat ställe med 300 lediga platser i en och samma byggnad ligger hos Helikopterflottiljen i Linköping.

Men kan man flytta ett förband

Lidingövägen 24 och Banérgatan 62 – kanske de enda adresserna för Försvarsmakten i centrala Stockholm i framtiden.

TRADITIONELLT HAR DET POLITISKT INTE VARIT SVÅRT ATT FLYTTA MYNDIGHETER ELLER DELAR AV DEM.

eller delar av det till en annan ort?

– Det är inte mitt beslut att fatta, men traditionellt har det politiskt inte varit svårt att flytta myndigheter eller delar av dem från Stockholm till landsorten.

STRATEGISK STYRGRUPP AVGÖR

INNAN JUL KOMMER Lars Norberg presentera fyra alternativ för chefen för produktionsledningen generallöjtnant Anders Silwer, med olika scenarion för hur omflyttningarna kan se ut. Och redan de fyra alternativen skulle spara en hel del pengar: mellan 30 till 70 miljoner kronor årligen, inklusive ny hyra och flyttkostnader.

– Målet är att de enda adresserna som vi kommer har kvar i centrala Stockholm är Lidingövägen 24 och Tre Vapen på Banérgatan. Men även de som idag arbetar där kan komma att behöva flytta, från det ena stället till det andra.

Att ämnet med flyttarna är

viktigt ur flera aspekter märks genom att chefen för ledningsstaben, generallöjtnant Dennis Gyllensporre har skapat en strategisk styrgrupp för flyttplanerna på Gärdet.

– I mitt uppdrag har jag inte gjort några riskbedömningar för till exempel hur många medarbetare som säger upp sig om deras arbetsplats flyttas. Det kommer den strategiska styrgruppen göra, säger Lars Norberg.

KONTORSLANDSKAP GER FLER ARBETSPLATSER

FLYTTPLANERNA INNEBÄR också en förtätning av arbetsplatserna på Lidingövägen 24, bland annat genom att skapa kontorslandskap. Men inte överallt, för alla.

– Det finns olika modeller, en är där 60 procent av lokalytorna är kontorslandskap och resten kontorsceller. Det skulle innebära att 30 procent fler medarbetare kunde gå till Lidingövägen 24, säger Lars Norberg.

Han tittar också på lösningar

Lars Norberg utreder hur Försvarsmakten kan spara många miljoner i lägre hyreskostnader.

ännu längre fram – som att likt Säkerhetspolisen bygga ett helt nytt och perfekt anpassat hus, som ytmässigt är lika stor som byggnaden på Lidingövägen 24 och där hela förbandet Högkvarteret kan få plats.

– Frågan är då var det skulle kunna ligga. Om vi jämför med våra nordiska grannar är det bara vi som fortfarande har hela högkvarterfunktionen centralt i huvudstaden. De har istället flyttat ut sina högkvarter till andra städer och bara behållit en liten kärna motsvarande ledningsstaben i huvudstaden, säger Lars Norberg. ◀

Text Dag Enander/InfoS

GODA RESULTAT FÖR NORDISKT FÖRSVARSSAMARBETE

Under 2015 har Sverige hållit i ordförandeskapet för det nordiska försvarssamarbetet Nordefco. Målen var högt satta för vad som skulle uppnås. Försvarets forum har kollat hur det har gått.

STÄRKT SAMARBETE KRING luft- och sjöövervakning och en gemensam luftlägesbild, säkrare kommunikation mellan de nordiska länderna, och förenklingar i rutinerna när vi besöker varandra över gränserna eller landar på varandras flygplatser. Det var några av de områden som lyftes fram som prioriterade när Försvarets forum skrev om Nordefco i nummer ett i år.

Konteramiral Jonas Haggren som har varit ordförande för den militära nivån MCC i Nordefco under året är mycket nöjd med vad som uppnåtts under året:

– När det gäller säker kommunikation mellan de nordiska länderna har vi tagit rejäla kliv i rätt riktning på både den politiska och den militära nivån. De nordiska länderna har tagit ett gemensamt politiskt beslut för att börja använda ett nytt system som bland annat möjliggör säkra videomöten.

Konteramiral Jonas Haggren.

Detta underlättar samarbetet markant, säger han.

Även inom samarbetet kring luft- och sjöövervakning har utvecklingen gått framåt.

– De nordiska försvarsm ministrarna är överens om att vi nu ska börja skapa förutsättningar för att kunna ha en gemensam luftlägesbild och exempelvis utbyta radardata. Viljan finns och vi har nu också en gemensam plan för hur det ska gå till, säger Jonas Haggren.

ENKLARE ATT LANDA

NÄR DE NORDISKA försvarsmakterna flyger i sitt närområde blir det nu enklare att landa i något av grannländerna. Snart undertecknas nämligen ett avtal som förenklar processen för att använda en flygbas i ett annat land. Det ska bli möjligt att på några timmars varsel få tillstånd att landa. Detta ökar möjligheten att flyga och öva, då exempelvis dåliga väderförhållanden i ett av länderna inte behöver betyda en inställd flygning utan istället att man väljer att landa någonstans där förhållandena är bättre.

– Detta går hand i hand med Cross Border Training – CBT. Dessutom går även Island med nu, och det innebär att hela det nordiska luftrummet blir öppet för övning och träning. Dessutom har USA, Tyskland, Polen och Holland bjudits in till CBT.

NÄRA SAMARBETE MED BALTSTATERNA

OCH JUST ATT andra länder än bara de nordiska är med och samarbetar har varit kännetecknande för 2015. Vid flera av de möten där Nordefco har träffats för att driva försvarssamarbetet framåt har det även funnits representanter från Estland, Lettland och Litauen, eller ”3B” – alltså de tre baltiska länderna - som de kallar sin motsvarighet till Nordefco. Mötena har bland annat resulterat i att det nu finns en gemensam färdplan för hur samarbetet ska utvecklas framöver.

Möten ute i verksamheten och inte i tråkiga mötesrum var ännu en punkt på listan över vad Sverige ville uppnå under ordförandeskapsåret. Och även denna punkt kan bockas av.

– De möten vi har hållit ute på förbanden, mitt i verksamheten, har gett ett tydligt mervärde. Vi har fått ett fantastiskt bemötande och förbanden och den verksamhet de har visat upp har bidragit till att vi sammanfattar vårt ordförandeskapsår som mycket lyckat, säger Jonas Haggren.

Vid årsskiftet tar Danmark över ordförandeskapet för Nordefco. ◀

Text **Lena Parkvall/Infos**

Illustration **Michel Ducourneau**

Foto **Niklas Ehlén/ComCam**

Text **Dag Enander/InfoS** Foto **Jimmy Croona/ComCam**

på svensk mark

Deras antal och arbetsmetoder är topphemliga.

Kompetenser, insatser och övningsplatser likaså.

Men nu kan det röjas:
Försvarmaktens specialförband övade nyligen på Gotland.

– Försvaret av Sverige är en av specialförbandens absolut viktigaste uppgifter, säger Urban Molin, brigadgeneral och chef för specialförbandsledningen.

FRÅN VÄSTER OM Mazar-e Sharif till öster om Visby. Från huvudsakligen internationella insatser och övningar till en stor övning med nationell inriktning, helt i led med den fokusförflyttning som Försvarsmakten gör mot nationellt försvar. Det var därför som Särskilda Operationsgruppen och Försvarsmaktens specialförband övade på Gotland i början av november.

– Att försvara Sverige är en av de högst prioriterade uppgifterna för specialförbanden. Det är en uppgift som vi måste utveckla och öva, vilket vi nu också har gjort. Det vi tränat på här är att hantera en oförutsedd händelse där vår unika tillgänglighet och våra speciella militära förmågor behövs, bland annat genom att snabbt påbörja samverkan, under rättelseinhämtning och förbereda för stridsinsats, säger Urban Molin.

SAMARBETE NYCKELN TILL FRAMGÅNG

EN VIKTIG DEL AV övningen har varit att samverka med andra delar av Försvarsmakten som Hemvärnet, liksom med andra myndigheter som Polisen.

– På så sätt kan vi bidra med

Brigadgeneral Urban Molin är chef för specialförbandsledningen.

I VÄNTAN PÅ URDRAGNING. Under övningen på Gotland skedde transporter bland annat med helikopter.

PRECIS ÖVER VÅGTOPPARNA. Helikopterflottiljen stödjer specialförbanden med transporter, i det här fallet med Helikopter 16.

FAST ROPE!

RHIB-BÅTSBUREN ANKOMST.

OUPPTÄCKT OBSERVATIONSPLATS.

PRECIS PÅ KANTEN.

kapacitetsuppbyggnad i andra delar av Försvarsmakten och i andra myndigheter. Vi kan till exempel ge Hemvärnet en ökad förmåga när det gäller kvalificerad eldledning och sjukvård. Samtidigt får våra medarbetare många viktiga lärdomar från Hemvärnet, som kan området, de har kontakterna och de ser avvikelser i det dagliga livet. Det är också den viktigaste erfarenheten från den här övningen, att vi åter kan konstatera hur avgörande det är att kunna sätta sig in i de förhållanden som råder i området där specialförbanden förväntas verka. Samverkan med andra parter är helt avgörande för att specialförbanden ska kunna lösa de uppgifter som vi ställs inför, säger Urban Molin.

FEEDBACK TILL OCH FRÅN HEMVÄRNET

MYCKET AV specialförbandens funktioner omgärdas av den strängaste sekretess. Ändå betonar specialförbandsledningens chef att man kommunicerar så mycket det går om sin verksamhet.

– Vi är medvetna om det ansvar vi har att berätta så mycket vi kan om vår verksamhet för svenska folket. Men vi kommer aldrig kunna berätta allt med tanke på att en motståndare inte ska veta våra styrkor och kompetenser. Däremot är det självklart att de som vi samverkat med under veckan, till exempel Hemvärnet får nödvändig feedback på hur de och vi kan bli ännu bättre. Det är bara tillsammans som vi kan försvara Sverige, säger Urban Molin. ◀

Vill du också öva på Gotland – och andra ställen? Särskilda operationsgruppen (SOG) rekryterar just nu nya operatörer med sista ansökningsdagen den 15 januari. Mer information om vad som krävs av en operatör men också tekniska operatörer samt civila och militära befattningar inom stödfunktioner och stab finns att läsa om på forsvarsmakten.se och jobb.forsvarsmakten.se.

ÖB: SÅ NÄR VI FÖRSVARSMAKTENS VISION

Terrorattentat i Paris och Bamako, förhöjd hotbild i Sverige, upp mot 10 000 flyktingar som kommit till Sverige varje vecka och fortsatta utmaningar i vårt närområde. Det var mitt i en föränderlig omvärld som ÖB Micael Bydén samlade runt 340 försvarsmaktschefer under två dagar i Stockholm.

SYFTET MED CHEFSEMINARIET var att förankra Försvarsmaktens vision – hur vi tillsammans ska hantera den utmanande, komplexa omvärlden med stora säkerhetspolitiska förändringar som vi befinner oss i.

– Vi måste kunna hantera detta. Det är på riktigt. Vi ska tåla omvärldens förändringar och möta de krav den ställer, säger ÖB Micael Bydén.

Därför sätter Försvarsmaktens nya vision ord på hur detta ska uppnås: Ett starkare försvar – möter varje hot och klarar varje utmaning. Visionen har arbetats fram för att ge en gemensam bild av hur Försvarsmakten ska vara om tio år och hur vi ska uppfattas av andra.

Och ÖB förklarar hur.
– ”Ett starkare försvar” betyder i linje med uppdraget

och den politiska inriktningen. Vi ska göra mer med det vi har och ännu mer med det som tillkommer i form av ekonomiska medel. ”Möter varje hot och klarar varje utmaning” visar vår inställning och attityd. Vi viker inte. Vår militära förmåga ska skapa en tröskel med stark

övad än nu. Exempelvis har mer än hälften av våra yrkesofficerare i armén erfarenhet av skarp verksamhet från operationer utomlands och incidentberedskap här hemma. Det borde spegla av sig i vårt självförtroende! Vi har alla anledning att vara stolta och bara vi själva kan

i vår organisation. Vi ska vara en myndighet med ett ledarskap som attraherar, utvecklar och behåller de bästa. Vi ska utgå från att varje anställd och varje frivillig är grunden i vår totala förmåga. Jag vill att varje anställd ska vara stolt över att jobba i Försvarsmakten.

ÖB uppmanade cheferna att rikta blickarna framåt, och påminde om hur viktig Försvarsmaktens personal är för att visionen ska kunna uppnås:

– Försvarsmakten är ingenting utan sin personal. Det är vi som tillsammans ska försvara Sverige och landets intressen, vår frihet och rätt att leva som vi själva väljer. Vi ska vara stolta över att representera och försvara Sverige och vi ska göra det som krävs även i svåra situationer. <

Text **Lena Parkvall/Infos**
Foto **Björn Babba Callius**

Ett starkare försvar –
möter varje hot, klarar varje utmaning

”Försvarsmakten är ingenting utan sin personal.”

avhållande effekt mot alla typer av hot och angrepp.

INGET UTAN DIG SOM LÄSER DETTA

FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR att lyckas finns, menar ÖB Micael Bydén. Han påpekar att Försvarsmakten på många sätt aldrig varit bättre.

– Vår personal har aldrig tidigare varit mer välutbildad och

utveckla vår organisation, säger ÖB Micael Bydén.

Andra viktiga aspekter för ett starkare försvar är enligt ÖB ökad jämlikhet, i förhållandet mellan anställda och frivilliga såväl som civila och militära, samt fokus på ökad mångfald och jämställdhet.

– För att vi ska kunna uppnå vår vision behöver vi till exempel fler kvinnor på alla nivåer

JUBILAREN SOM SMÄLLER HÖGST

AUTOMATGEVÄR 90

I 25 ÅR HAR AG 90 FUNNITS I FÖRSVARSMAKTEN. ETT LITE GRÖVRE PRICKSKYTTEGEVÄR MED VISST RYKTE. MEN HUR ÄR DEN ATT SKJUTA MED? OCH STÄMMER RYKTET? FÖRSVARETS FORUM LÄT EN VANLIG SVENSK JÄGARE TESTA. UTFALLET BLEV BÅDE VÄNTAT OCH FÖRVÄNANDE.

Text *Johan Lundgren/InfoS* | Foto *Dag Enander/InfoS*

OVAN: Jägaren Johan Lundgren med nytt vapen – AG 90. HÖGER: Utgångshål från kaliber 5,56 mm. Och ingångshål från kaliber 12,7 mm.

DE KOLLEGER SOM har erfarenhet av den här kaxiga 25-åringen har varnat mig. Eller möjligen bara försökt skrämma upp mig. Och nu ligger den där framför mig.

”Känn respekt, för den har en rejäl kick”, sa de till mig innan jag gav mig ut på det här uppdraget.

12,7 mm kaliber, det är en rejäl skillnad mot de 7,62 mm som jag är van vid på mitt vanliga vapen. Det känns lite som jag är med i filmen ”Shooter”, även om jag inte har superkoll på vad det är för bössa som Mark Wahlbergs karaktär använder i filmen, men nog ser den likadan ut. Hur kommer rekylen kännas? Lyckligtvis är min axel förstärkt med en stålskena fastskruvad med fyra långa skruvar i nyckelbenet, som följden av en liten olycka på hojen för ett par år sedan.

Uppdraget går alltså ut på att jag, som en representant för Sveriges jägarkår, ska prova att skjuta Automatgevär 90, en rejäl pjäs vars syfte bland annat är att kunna sätta stopp för ett militärfordon. Ett gevär med ammunition som är mångdubbelt kraftigare än den i en vanlig älgstudsare. För det är den typen av jägare jag representerar. Alltså ingen arméjägare, utan en vanlig hobbyjägare med ett antal rådjur, ett par älgar och lite småvilt på sitt samvete.

Regnet smattrar mot rutan där vi sitter i bilen på väg mot Eksjö och SWEDEC, Sveriges kompetenscentrum inom ammunition och minröjning. Det är ett av en rad förband som använder Automatgevär 90 men vi har pratat med ställföreträdande utbildningschef Mikael Engdahl och det är han som bjudit in oss för att få prova.

– Det är redan inskjutet och klart, säger han när han tar emot och i entrén till SWEDEC:s lokaler på Eksjö Garnison vilket försäkrar oss om att testet verkligen kommer att bli av.

– Men vi börjar med lunch, säger Mikael och i min enfald undrar jag vad som står på menyn.

– Det är torsdag, svarar Mikael lakoniskt och då inser jag vad som vankas.

LITE ATT TÄNKA PÅ

AG90, ELLER BARRET M82 som den egentligen heter är ett halvau-tomatiskt gevär, som på SWEDEC används för materielförstörelse och ammunitionsröjning.

Vapnet togs fram av den amerikanska fotografen Ronnie Barret som efter att ha tagit bilder på en patrullbåt med 12,7 millimeters kulsprutor börjat fundera på om det inte skulle gå att göra ett gevär med den kalibern. Tillsammans med en kamrat och en plåtpress utvecklade han de första 50-kalibriga automatgevären i sitt garage. Geväret blev en succé och i dag har det sålts till mer än 30 länder.

Men Sverige var faktiskt första försvarsmakt som beställde geväret. 1989 gjordes en order på 100 stycken. Johan Eklöf som ansvarade för beställningen jobbar idag på SWEDEC.

– 1987 föll det på min lott att titta på vad det behövdes för typ av utrustning inom ingenjörsförbanden för att kunna skjuta sönder bomber till exempel. Jag tittade på en rad gevär och eftersom vi behövde något med rejäl kraft föll valet på Barret och det fick hos oss namnet Automatgevär 90, efter årtalet det togs i bruk.

Jag vet inte om det är ett utslag av trupperhumor men för säkerhets skull får jag ytterligare några avskräckande historier mig till livs när vi står på skjutbana 1 på Ränneslätt.

– En kollega var här för att testa AG 90 men fick kikarsiktet i pannan vid första skottet. Första dan hade han en bula som gjorde att han såg ut som en enhörning. Andra dagen hade blodet runnit ner kring ögonen vilket gjorde att han såg ut som en tvättbjörn. Tredje dan liknade han en ekorre med stora svarta kindpåsar.

Det är min skjutinstruktör Helmer Valhjalt som antagligen, i all välme-

ning, vill försäkra sig om att jag har rätt avstånd till okularet.

Han tar fram en väska ur bilen, öppnar den och där ligger monstret. Version AG 90 C.

– Nedmonterad i lådan tar den inte så stor plats, då kan den ligga packad i Galten utan problem. Och det tar bara någon minut att sätta ihop den.

LÄGE FÖR LICENS?

NÄR JAG HÅLLER min första patron i handen för att trycka ner i tioskottsmagasinet fylls jag av en viss vördnad. Den är stor. Jättestor – jämfört med vad jag är van vid. Kulan väger 50 gram, vilket säger en del om anslagsenergin vid träff. Det finns några olika sorters ammunition får jag veta. En helmantlad normalprojektil. En spårlysvariant. En brandsprängpatron som slår håll på målet, sprängs och antänds. Samt pansarbrand som främst används för ammunitionsröjning.

Jag greppar vapnet och lägger mig ner på skjutvallen.

– Skjutställningen är inte som för karbinskjutning där man drar upp ena benet. Med AG 90 ska kroppen vara så rak som möjligt och benen utsträckta, så att hela kroppen kan ta emot rekyl, säger Helmer Valhjalt.

Efter lite justeringar känner jag mig redo, drar tillbaka slutstycket och släpper. Jag hittar tavlan i kikarsiktet och osäkrar. Nu är det dags för första skottet. Helmer kommenderar ”ELD!”. Smällen är öronbedövande, trots öronpluggar och hörselkåpa. Mynningsbromsen blåser gaserna snett bakåt och dammet yr.

Rekylen är tung och trycker mina 83 kilo bakåt någon centimeter i gruset. Men inga smärtor, ingen blåtira. Hmm, jag tror att kollegerna har överdrivit en aning. Efter att ha samlat mig ett par sekunder trycker jag i snabb följd av de övriga skotten, plockar bort magasinet och gör patron ur. Samtliga skott sitter åtminstone i tavlan.

– För att säga att man kan hantera

OVAN: Instruktören Helmer Valhjalt ger några sista tips. NEDAN: SWEDEC utbildar inte bara Försvarsmaktens personal utan också bland annat Polisens.

PÅ SKJUTVALLEN. Rekylkraften i AG90 är så pass kraftig att ordinarie skjutställning inte används.

ETT MAGASIN 12,7. Bara kulan väger nästan ett halvt hekto.

den här på ett bra sätt krävs det åtminstone att man skjutit ett femhundralet skott med den, säger Helmer Valhjalt. Och det har han.

Själv har jag bara fått en försmak.

– Det här är bara ett av många verktyg i lådan vi har för att röja ammunition. Och det är ju inget kirurginstrument – snarare en rejäl yxa. Det här vapnet använder vi när vi av någon anledning inte kan komma i närheten själva. För det mesta finns det både säkrare och effektivare sätt att oskadliggöra och röja ammunition.

Vi tar några bilder och jag inser att det vore lite otympligt att ta med sig AG 90 ut på jakt. Det är nästan en och en halv meter långt och väger drygt 16 kilo.

På vägen hem ser vi en älgstjur stående i skogsbrynet. Vad skulle en AG 90 göra med den? Den skulle definitivt falla på plats. Men vilken köttförstörelse skulle det innebära? Skulle jag behöva skrapa ner färsen från trädstammarna? Det är nog lite överkill... Och chansen att en licensansökan skulle gå igenom är ändå minimal. ◀

FAKTA OM SWEDEC

SWEDEC (Swedish EOD and Demining Centre) är totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum med cirka 70 anställda som tillhör Eksjö garnison. SWEDEC arbetar med tre kärnområden, det första är operativt stöd vid nationella insatser i landet, även åt andra myndigheter samt vid internationella insatser. Det operativa stödet innebär bland annat arbete med hotbilder, röjning av bomber och minor samt rekognosering inför nya uppdrag. Det andra kärnområdet är grund- och fortsättningsutbildning och det tredje forskning och testverksamhet.

SWEDEC samarbetar bland andra med Polisens och utbildar deras bombtekniker. Nyligen tecknades en ramöverenskommelse mellan Polisens, Säkerhetspolisen och Försvarsmakten gällande samarbete och stöd vid terroristbekämpning och för framtida samverkan vid övningar.

TREDJE GÅNGEN GILLT

För tredje och sista gången är K3 uppsättande förband för FN-bidraget i Mali.

– Personer med aktuella erfarenheter från insatsområdet har varit delaktiga i utbildningen, vilket har varit mycket värdefullt och uppskattat, säger förbandschefen Markus Höök.

Sista övningen på Ravlunda innan avresan.

ACKLIMATISERINGEN PÅGÅR FÖR fullt på Camp Nobel och den nya svenska styrkan i Mali genomför just nu en succesiv anpassning till de nya förhållanden som klimatet och miljön medför. Fortsatt utbildning genomförs i öknen för att uppnå bästa förmåga inför kommande uppgifter. Förbandet är dock väl förberett för insats efter att ha avslutat en intensiv utbildning i Sverige.

– Jag är nöjd med utbildningen hemma i Sverige. Förberedelserna har gått enligt plan och det har inte uppstått några överraskningar som har utmanat förbandets färdigheter, säger förbandschefen Markus Höök.

Livregementets husarer har haft till uppgift att bemanna de tre första kontingenterna till Mali. Detta har skapat goda möjligheter för att både ta tillvara

på och förmedla lärdomar och erfarenheter från insatsområdet. Kunskaper som har gått rakt in i utbildningen.

– Personer med aktuella erfarenheter från insatsområdet har varit delaktiga i utbildningen, vilket har varit mycket värdefullt och uppskattat. Stödet från övriga förband, skolor och centra har också varit fullgott och vi har fått ta del av kompetenta och bra instruktörer från hela Försvarsmakten vid olika utbildningsmoment, säger Markus Höök.

REDO FÖR FÖRSTA GÅNGEN

ATT UTBILDNINGEN HAR varit omfattande och lärorik är något som bland andra Ida Herbe, miljö- och hälsoofficer på förbandet, håller med om. Mali 03 är hennes första internationella insats.

– Det har känts som en lång och nyttig utbildning och jag har lärt mig en massa nytt som jag inte hade en aning om tidigare, säger Ida Herbe och berättar vidare om vikten av fortsatt träning.

– Kunskap är en färskvara som behöver repeteras för att man inte ska glömma detaljer och tappa färdighet. Jag kommer särskilt vilja öva olika sjukvårdsmoment för att vidmakthålla färdigheten och höja min lägstanivå. Däremot känner jag mig mycket förberedd för insats. Den förberedande utbildningen i Sverige hade full effekt. Nu vill jag börja jobba och ta itu med uppgifter i insatsområdet, säger Ida Herbe. ◀

Text och foto *Gustav Dahlgren/ Mali 03*

KRAVALLERNA I CAGLAVICA: DE SLOGS FÖR SINA LIV

Två svenska kompanier och andra nationaliteter, totalt 600 soldater och poliser. Mot minst 10 000 beväpnade albaner, med målet att bränna ned och mörda. De svenska soldaternas insats i Kosovo den 17 mars 2004 är en historia om galenskap, mod och att Gud måste vara en norsk major.

”LÄGET ÄR SPÄNT MEN LUGNT”. Så lät säkerhetsanalysen i stort sett varje morgon i svenska camp Victoria, strax utanför Pristina. Men i mitten av mars började det spända läget bli okontrollerbart, i synnerhet efter att några albanska barn påstås ha jagats av serber och drunknat i en flod. Den albanska befolkningen, som i Kosovo är i förkrossande majoritet

OVAN: Kosovoserbiska krypskyttar tvingar de svenska soldaterna – tillsammans med kosovoalbaner – man slogs emot – att ta skydd bakom bilarna. VÄNSTER: En svensk soldat får vård efter att ha förlorat medvetandet då han fått en stor sten i huvudet.

ritet ansåg att det därför var dags att en gång för alla göra upp med landets serbiska minoritet.

Söder om Pristina ligger en serbisk enklav med samhällena Caglavica och Gracanica, där också ett kloster från 1200-talet ligger.

– Området är lite av serbernas kulturella vagg, i synnerhet klostret. Det kände jag till och insåg därför vikten av att försvara det, med dödligt våld om så krävdes, säger Hans Håkansson, i dag utbildningsgruppchef på Gotland.

Då var han stabschef – ”camp-

rätta, helt enkelt” – och ställföreträdande chef för den svenska kontingenten. Och eftersom chefen var hemma i Sverige, var det Hans som förde befälet över de tre kompanier som fanns i området. Problemet var bara det att det tjeckisk-slovakiska kompaniet hade caveats, insatsskränkningar – de fick inte stoppa folkupplopp och saknade därför kravallutrustning.

INSTÄLLDA PÅ ATT DÖ

VID LUNCHTID DEN 17 mars hade tusentals albaner sam-

OVAN: Soldater från flera nationer formerar linje i utkanten av Caglavica. NEDAN: En svensk pansarterrängbil står i brand.

OVAN OCH TILL VÄNSTER: Soldater och poliser försöker hålla folkmassan stången.

”DE SVENSKA SOLDATERNA VAR HELT ENKELT ÖVERTYGDE ATT DE SKULLE DÖ, DÄR OCH DÅ.”

OVAN: Brinnande kosovoserbiska hus. VÄNSTER: Skadade norska soldater. NEDAN: Svenska och norska chefer samråder.

OVAN: Gruppchefen Martin Olsson trycker ned tolken Sandra Pollasek i skydd när kosovoserbiska prickskyttar öppnar eld. Notera kulhål i terrängbilen!

lats vid de avspärningar som upprättats precis utanför byn Caglavica. Första linjen bestod av FN-polis från olika nationer, bland annat poliser från ett stort land som påstod sig vara experter på våldsamma upplopp. Bakom dem grupperade Hans Håkansson ut sina svenska och främst irländska soldater. När folkmassan, beväpnade med påkar, bensinbomber, yxor, järnspett med mera började attackera, försvann snabbt experterna på våldsamma upplopp.

– De sprang och gömde sig. Kvar stod bara soldaterna och andra retirerade poliser, mot tusentals attackerande albaner.

Under de kommande timmarna fortsatte anfallet i oförminskad skala. Ben och armar slogs av, ansikten träffades av stenar och soldater antändes av bensinbomber men den svenska linjen

bandet Kilo Lima upp och deras chef Kenny anmälde sig till Hans Håkansson med frågan om de hade eldtillstånd att oskadliggöra serbiska krypskyttar.

”Ni har alla eldtillstånd i hela Kosovo” lydde svaret. Och en stund senare tystnade de ser-

I dag är Hans Håkansson utbildningschef för Gotlandsgruppen.

men anfällen fortsatte. Några serbiska hus sattes i brand. Mitt i kaoset och stenkastningen kommer en amerikansk kavalleriskvadron. De ville att svenskarna skulle flytta på sig, så de kunde köra in i Pristina.

– Jag förklarade att de skulle bli slaktade om vi släppte igenom dem, men såg chansen till förstärkningar och frågade ”Do you have riot gear?”, säger Hans Håkansson.

”We have machine guns” löd svaret. Men efter att den amerikanska skvadronchefen ropat upp sina högre chefer, dröjde det inte länge förrän en helikopter dök upp med stora mängder tårgas och närlys, välbehövligen och välkomna.

Vid midnatt började till slut folkmassan droppa av, tillbaka mot Pristina. Under resten av natten lät Hans Håkansson förstärka

”JAG FÖRKLARADE ATT DE SKULLE BLI SLAKTADE OM VI SLÄPpte IGENOM DEM UPP TILL PRISTINA.”

höll. Hur allvarligt läget var kan vara svårt att greppa, men Hans Håkansson säger att han fortfarande möter soldater som var med och som berättar om hur de började tacka varandra för den tiden de haft tillsammans.

– De var helt enkelt övertygade om att de skulle dö, där och då.

DÄRFÖR ÄR GUD EN NORSK MAJOR TILL SLUT BRAST LINJEN, varvid serbiska krypskyttar i byn började skjuta mot albanerna – och soldaterna.

Albanerna började skjuta tillbaka och det var bara tur att ingen svensk soldat träffades. Då dyker det svenska specialför-

biska krypskyttarna. Samtidigt har den svenska brigadchefen Anders Brännström lyckats skaka fram två norska kompanier för att förstärka de svenska soldaterna, varvid en svensk soldat i ledet myntar uttrycket ”God must be a Norwegian major!”.

KAVALLERIET ANLÄNDER

ALBANERNA FORTSATTE att attackera linjen med soldater, samtidigt som de fick förstärkningar från Pristina: ambulanserna som kom hade nämligen med sig både bensinbomber och mat till de stridande albanerna, som de delade ut innan de lastade på sårade för transport till sjukhuset.

Kvällen kom och mörkret föll,

ställningarna, så när morgonen grydde var taggtråd utrullad och soldaterna mer strategiskt utplacerade. Därmed klarade sig Caglavica i stort från att brännas ned, men i resten av Kosovo brändes 700 hus ned, ett tjugotal människor dödades och 4 500 personer fördrevs från sina hem.

I dag går en motorväg över platsen där svenska soldater för elva år sedan förhindrade ett blodbad. Minnesmärken saknas, men minnet lever alltid kvar – hos de som var med och därmed i hela Försvarsmakten. <

Text Dag Enander/InfoS

Foto Hans Håkansson och Sandra Pollasek

HECTOR OCH HERCULES VISAR STYRKA

NU ÄR DE NYA BOGSERBÅTARNA PÅ PLATS I KARLSKRONA.

I SLUTET AV ÅRET överlämnas de, färdigutrustade av FMV, till Marinbasens ekipagekompani. När båtarna sedan har fått alla papper klara kommer provtursverksamheten att dras igång. Boris Höjer är en av de blivande fartygscheferna och Fredrik Götharsson blivande förste officer. De visar på stor glädje inför att få använda bogserarna.

– Det är få förunnat att få åka på något helt nytt, det är kronan på verket, riktigt kul, säger Boris Höjer som nu får möjlighet att bidra med sin erfarenhet i framtagandet av nya arbets sätt.

Bogserarna är köpta från ”hyllan” och bygger på en beprövad konstruktion som tidigare byggts i 180 exemplar av Damen Shipyard i Rumänien. De två som Sverige beställt har förstärkt stäv för att kunna användas vid isbrytning. Båtarna innebär helt nya förutsättningar för Marinbasen att stödja marinen, var helst det behövs.

– Nu kommer vi att kunna säga ”jajamen” när man ber om hjälp. Det ska mycket till innan vädret ska kunna sätta käppar i hjulet. De är byggda med personalen i fokus, det är en helt annan arbetsmiljö, säger

Fredrik Götharsson.

Båtarna kommer att kunna användas vid en mängd uppgifter och när provtursverksamheten drar igång ska man jobba fram procedurer för hur saker ska göras. Att bogsera ett annat fartyg kommer att gå snabbare med anledning av stor manöverbarhet och dragkraft. Och stor dragkraft hoppas man även att bogserarna ska ha på personal som vill jobba i kompaniet. ◀

Text och foto *Carolina Lorentzon Nilsson/MarinB & Damen Shipyards*

Fredrik Götharsson och Boris Höjer kommer tjänstgöra på de nya bogserbåtarna.

TEKNISKA DATA HMS HERCULES & HMS HECTOR

Modell: ASD 3010 ICE

Längd: 29,8 m

Bredd: 10,4 m

Djupgående: 4,5 m

Displacement: 575 ton

Fart: 11 knop

Isklass: 1A

Dragkraft: >30 ton

Besättning: minsta besättning

är tre personer, men kommer i Försvarmakten att ha fyra personer i ordinarie grundbesättning bestående av fartygschef, maskintjänstchef, sekond och däcksmatros.

Uppgifter i Försvarmakten:

Hamnbogsering, bogsering fritt till havs, isbrytning, transport av 2 st 10' containrar eller 1 st 20' container, bärgning av lätt torped, bogsering av artillerimål med en särskild målvinsch, sjöarbeten med däckskran, transport av upp till 12 passagerare, leverans av drivmedel och dricksvatten till andra fartyg och båtar, militära sambandsfunktioner för att kunna användas som plattform utanför ordinarie baser, brandbekämpning med vattenkanoner och skum.

Text och foto *Dag Enander/InfoS*

650 DAGAR KVAR

Om knappt två år är det dags för Försvarmaktsövning 17, FMÖ 17. För att den övningen ska bli så lyckad som möjligt för så många som möjligt, krävs noggrann planering. Det är vad Thomas Karlsson som planeringschef och hans team arbetar med redan nu.

– FMÖ 17 ska ge både leverans och effekt, säger han.

DET KOMMER HA hunnit gå 24 år sen sist då den senaste försvarmaktsövningen genomfördes, då FMÖ 93 också kallades ”Orkan”. Så det finns väldigt lite för Thomas och hans kollegor att gå på från den övningen.

– Dessutom är förutsättning-

arna nu och då helt olika. Då hade vi 21 brigader, 10 fartygsdivisioner, 12 ubåtar, 5 kustartilleribrigader och 27 flygdivisioner att kunna mobilisera. I dag är numerären en annan. Fast procentuellt kommer många fler medarbetare vara med i eller beröras av FMÖ 17 än någon

annan tidigare övning. Nu kommer alla i Försvarmakten på ett eller annat sätt vara delaktiga, säger Thomas Karlsson.

Just i dag är han med i en annan övning, Ledningsövning 15 som hålls på Högkvarteret. Den, liksom många andra kommande övningar fungerar som testunderlag för FMÖ 17, som kommer hållas i andra hälften av september 2017. Då kommer nästan 16 000 soldater och sjömän, fördelat på 10 000 fast anställda, 2 000 tidvis tjänstgörande och pliktinkal-

lade soldater och sjömän samt 4 000 hemvärnssoldater delta i FMÖ 17.

– En sådan övning är ju direkt kärnverksamhet för att öka vår individuella och gemensamma förmåga, säger Thomas Karlsson och poängterar att en så här stor övning inte är något som Försvarsmakten själva beslutat om, utan att det är ett politiskt krav: alla krigsförband är ålagda att ha övats via krigsförbandsövningar före år 2020.

MILSTOLPE I REFORMARBETET

I MAJ FICK Thomas budet att bli planeringschef och ställföreträdande övningsledare.

– Det är en förmån att få jobba med det här, men det är viktigt att poängtera att det inte jag ensam som planerar FMÖ 17. Kring mig har jag en rad kompetenta kollegor som gör detta möjligt, säger han på väg till Garnisonen. Där hålls den här dagen en konferens för deltagare från Försvarsmaktens skolor och utbildningscentrum.

Före Thomas talar chefen för förbandsproduktion, generalmajor Karl Engelbrektsen. Han menar att Försvarsmakten måste ändra inriktning i sina utbildningar, från att utfärda certifikat för individer till att träna och lära vid krigsförband. Problematiken med att öva större förband berörs också.

DET HÄR HÄNDE 1993 DÅ SENASTE FÖRSVARSMAKTSÖVNINGEN GENOMFÖRDES

>>> Tjeckoslovakien delas upp i Tjeckien och Slovakien.
>>> EG inleder medlemsförhandlingar med Sverige, Finland och Österrike.
>>> Spränggattentat mot World Trade Center i New

York, där sex personer dödas.
>>> Saab Automobile presenterar en ny Saab 900, som ska rädda biltillverkaren från nedläggning.
>>> En Jas 39 Gripen störtar på Långholmen i Stockholm under en flyguppvisning.
>>> Radiomonopolet slopas och reklamfinansierad

radio börjar sändas.
>>> Statskupp i Ryssland - president Jeltsin avsätts av parlamentet.
>>> Maastrichtavtalet träder i kraft. EG blir EU.

FAKTA FMÖ 93

Syftade till att genomföra en samordnad försvarsoperation, samöva de olika stridskrafterna och de

civila funktionerna i totalförsvaret. 36 artilleripjäser, lika många infanterikanonvagnar, 24 pansarbandvagnar, 60 stridsfartyg och -båtar, 190 stridsflygplan och -helikoptrar samt 2 800 terrängfordon, last- och personbilar deltog. Kostnaden för FMÖ 93 uppgick till cirka 330 miljoner kronor.

FMÖ17 är en milstolpe i Försvarsmaktens reformarbete.

– Alla europeiska försvarsmakter har idag utmaningar i att öva på brigadnivå, här är inte vi i Sverige på något sätt unika, säger Karl Engelbrektsen.

Därefter är det Thomas tur. Han förklarar för åhörarna de huvudsakliga utgångsvärderna - ”övningsscenarioet är ett strategiskt överfall på Sverige, med begränsad geografisk utbredning” – och vad övningen ska ge i resultat.

– Det är en milstolpe i Försvarsmaktens reformarbete som ska utveckla vår operativa förmåga. Vi ska dessutom i övningen kunna ge och ta emot militärt stöd samt skapa förmåga att genomföra gemensamma operationer.

FEST FÖR 600 MILJONER KRONOR

ANDRA NYHETER OM FMÖ 17 som Thomas presenterar den här dagen är att det med största sannolikhet kommer finnas internationellt deltagande, främst från Finland med möjligen marina förband och flygstridskrafter men också från norska förband. Eventuellt kommer också länder som Tyskland, Danmark och de baltiska länderna delta med förband på B-sidan.

Han lyfter också fram att marinövningen Northern Coasts kommer ligga i direkt anslutning till FMÖ 17.

– Det huvudsakliga marinoperativa och luftoperativa övningsområdet är Östersjön runt Gotland. På marken kommer det operativa området vara Mälardalen, Stockholm och Södertörn samt Gotland, säger Thomas Karlsson.

FMÖ 17 är för närvarande kostnadsberäknad till strax under 600 miljoner kronor, exklusive extraordinära materielförsörjningskostnader.

Så med bara 650 dagar kvar till Försvarsmaktsövning 17 drar igång, är det mycket kvar för Thomas och hans kollegor kvar att planera: tillstånd ska sökas, beslutsunderlag ska tas fram, påverka så att gemensam materiel till förbanden finns liksom personlig utrustning och att förbanden är tränade på de ledningssystem som ska användas.

– Att få jobba med det här är riktigt kul. Att öva är ju en fest om du jobbar i Försvarsmakten, så målet är att det ska bli en riktigt bra fest för alla inbjudna, säger Thomas Karlsson. <

OVAN: ALLT I EXCEL. I kalkylprogrammet Excel håller Thomas koll på vad som ska vara planerat och klart när. NEDAN: Alla delar av Försvarsmakten ska medverka i FMÖ 17.

5 FRÅGOR TILL PROTOKOLLET

Det egentliga gamla protokollet finns inte längre, men frågorna som de fick kommer fortfarande och behöver svar. Därför finns det anledning att informera om hur man som medarbetare ska göra men även vem som vet mer på Högkvarteret. Här är fem vanliga frågor – med fem klara svar.

1 JAG SKA ÅKA PÅ UTRIKES TJÄNSTERESA – INTE TILL ETT INSATSONRÅDE –, SÅ VAD SKA JAG TÄNKA PÅ?

UNDER JOBBSTÖD PÅ intranätet emilia ska applikationen utrikes tjänsteresa fyllas i. Gör du det så kommer allt bli rätt med att du får vistas i landet du besöker och att du får bära uniform, om du begärt det. Du finner även information om visum till USA med mera i anslutning till applikationen. En bonuseffekt av att du ansökt om din resa till utlandet är att Försvarsmakten centralt, om det skulle inträffa en naturkatastrof eller annan större händelse, vet var du är.

2 JAG ÄR UTSEDD SOM KONTAKTPERSON FÖR ETT UTLÄNDSKT BESÖK. VAD SKA JAG TÄNKA PÅ?

UNDER JOBBSTÖD PÅ intranätet emilia hittar du anvisningar där du kan läsa om hur hela processen med utländska besök går till. När du kan se ditt besök i applikationen Utländska besök vet du att dina besökare har skickat in Request for visit (RFV), till Insatsstaben J3 Tillstånd och fått diplomatiskt tillstånd att besöka Sverige och Försvarsmakten. Där ser du också besökarnas födelsedata och passnummer som du behöver när du besöksanmäler personerna till ditt förband. På Högkvarteret hanteras frågorna av Insatsstaben J3 Tillstånd (swaf-diplo@mil.se), liksom frågan ovan.

3 JAG HAR TILLDELATS EN UTLÄNSK MEDALJ/ORDERN. FÅR JAG BÄRA DEN TILL MIN UNIFORM?

ALLA SOM TILLDELATS en utländsk utmärkelse utom i samband med statsbesök i Sverige ska ansöka om bärandetillstånd vid Högkvarteret. Bärandetillstånd medges i regel bara för officiella utländska utmärkelser. Internationella medaljer från NATO, EU och FN har generellt bärandetillstånd. Reglemente, Uniformsbestämmelser 2015 ger mer detaljerad information. På Högkvarteret hanteras frågorna av Produktionsstaben Utbildningsavdelningen (prod-utb-statscerm@mil.se).

4 JAG HAR BLIVIT BJUDEN PÅ BRÜLLOP I UTLANDET OCH VILL BÄRA MIN UNIFORM. BEHÖVER JAG ANSÖKA OM TILLSTÅND FÖR DETTA?

JÄ, DET KRÄVS tillstånd om du utanför tjänsten vill bära uniform i utlandet. Högkvarteret ska först avgöra om det är lämpligt och eller möjligt

att bära vår uniform kopplat till den aktivitet som du ansöker om. I de fall Högkvarteret bedömer att det är okej att bära uniform vid tillfället du ansökt om, så ansöker Högkvarteret om uniformstillstånd i aktuellt land. Observera att det är besökslandet som slutligen säger ja eller nej till din ansökan, inte Försvarsmakten. För vissa länder går det mycket snabbt att få svar medan för andra tar det längre tid. Rådet är därför att snabast möjligt ansöka om tillstånd via protocol@mil.se. I ansökan ska namn, tjänstgöringsort, uniformmodell, land och aktivitet anges. Sedan 2014 är det i hela 24 länder med tyngdpunkt i Europa som medarbetare i Försvarsmakten önskat bära uniform i utanför tjänsten. På Högkvarteret hanteras frågorna av Ledningsstaben Inriktningsavdelningen Sektionen för internationella relationer.

5 JAG SKA DELTA I ETT BESÖK FÖR UTLÄNDSKA FÖRSVARSA TTACHÉER PÅ FÖRBANDET. VARFÖR SKA VI ORDNA ETT SÅDANT?

PRECIS SOM ATT Sverige har försvarsattachéer placerade ute i världen så har andra länder försvarsattachéer ackrediterade till Sverige. Deras uppgifter är generellt sett snarlika de svenska attachéernas uppgifter, nämligen att följa och bedöma den militärpolitiska utvecklingen och att följa den säkerhetspolitiska utvecklingen. Det är regeringskansliet som ger godkännande för vilka utländska försvarsattachéer som placeras i vårt land. En försvarsattaché är sitt lands försvarsmakts främste företrädare i Sverige och ska därför bemötas korrekt och professionellt. Det årliga attachéprogram som Högkvarteret ger de utländska attachéerna syftar till att kunna ge dem en bred, saklig och öppen information om Försvarsmakten men även andra delar som kan kopplas till försvarsområdet. Det är här din medverkan kan komma att bli viktig: De medarbetare de utländska attachéerna möter under sina besök värderas nämligen ofta till den grad av proffsighet det visar i sin befattning. Ofta blir mötet med attachéerna kort, så det gäller att använda tiden väl. För närvarande är 44 utländska attachéer ackrediterade till Sverige. På Högkvarteret hanteras frågorna av Ledningsstaben Inriktningsavdelningen Sektionen för internationella relationer (protocol@mil.se). ◀

Text Henry Bengtsson/LedS

Foto Elzbieta Sekowska/Shutterstock.com

FRÅGOR TILL FÖRVALTAREN

Att det finns frågor om våra uniforms- och ceremonibestämmelser är väntat. Därför fortsätter Patrik Laestadius besvara medarbetarnas funderingar kring utbildningstecken och uniformsreglementen.

Har du också en fråga om Försvarens uniformer, traditioner eller liknande? Ställ den till Patrik! Mejla frågan till ff-red@mil.se så kommer svaret i ett kommande nummer av Försvarets forum.

FÅR JAG BÄRA UNIFORMEN?

Jag vet att det sedan tidigare har varit tillåtet bära uniform för indragna regementen, men jag är okunnig om det behövs något tillstånd för detta. Uniformen vilken avses är Kungliga Göta Pansarlivgardets uniform för officerare. Jag är numera pensionerad men skulle vilja bära den vid militära högtider och liknande.

von Börtzell-Szuch, P 1

LAESTADIUS:

Pensionerad och förtidsavgången yrkes- och reservofficer får bära sällskapsdräkt (mässdräkt) med tjänstecken som vid avgångstidpunkten vid festligheter där motsvarande civila klädkod råder. Övriga uniformer som anges i aktuella uniformsbestämmelser får bara bäras efter tillstånd av HKV och äldre uniformer betraktar myndigheten som historiska och utgör i sig inte uniform.

MÅSTE VI BÄRA M90/P?

Vi har en fråga på vårt kompani som är väldigt debatterad: Måste uniform m/90P användas i stridsfordon/stridsvagnar? Med en avsaknad av väl fungerande AC-system eller motsvarande i vagnarna blir det extremt varmt för besättningen. M/90P ska ha någon flamskyddande effekt

men varför används den inte i Afghanistan om detta är huvudargumentet?

Och får avsteg tas vid varm väderlek och i så fall på vilken nivå görs det?

Pansarknektarna

LAESTADIUS:

Major Magnus Hallberg vid MSS är utvecklingsofficer för personlig materiel och reder här ut begreppen för oss alla: "När fältuniformssystem 90 togs fram så ingick även en ersättare till fältuniform m/69P (pansar) med ett bättre flamskydd än den vanliga fältuniform m/90. Fältuniform 90 motstår en öppen låga i minst 10 sekunder och fältuniform 90 pansar ännu längre, utan att användaren får en andra gradens brännskada. Den tiden kan ökas ytterligare något om klädseln utöver fältskjorta 90 är förstärkt med långkalsong m/91. När det gäller lättad i klädsel eller val av annan uniform (t.ex. FU 90 tropik vid vissa internationella insatser) måste förbandschef och krigsförbandschef göra en riskanalys som innefattar risken för fordonsbrand, ställt mot risken för värmeöverbelastning och allvarlig vätskebrist. Krav på komfort (minskad värmebelastning) står sig dåligt mot krav på säkerhet i en högriskmiljö men

högt om risken för överbelastning blir uppenbar och hotnivån är måttlig eller låg."

NÄR FÅR JAG HA MÄSSDRÄKT?

Enligt det nya uniformsreglementet får hemvärnssoldat från och med 1:e sergent bära mässdräkt. Betyder det också att specialistofficerare från samma grad tjänstgörandes i Försvarens makt också bära mässdräkt? Och förresten, har facktecken för sjuksköterska utgått för fältuniformen?

Juha Mauno/F17

LAESTADIUS:

Yrkes- och reservofficer, hemvärnsman och frivilligpersonal från 1:e sergeants grad samt officersaspiranter får bära mässdräkt för respektive förband. För att tydligt markera tillhörighet till hemvärdet för hemvärnsbefäl och frivilligpersonal med krigsplacering vid hemvärnsförband anlägger de truppslagstecken för hemvärdet precis på samma sätt som på vapenrock m/87 grå.

Facktecken på kragsspegel m/58 för sjuksköterska har inte utgått utan tyrfelnisse har varit i farten (och på ett par andra ställen också). En uppdatering av Unibest med fler bilder och några rättelser kommer som planerat redan under 2016.

EVERYTHING FOR SWEDEN

VÄNSTER: Inspelningarna av "Allt för Sverige" skedde under två intensiva dagar ute på Berga. HÖGER: Att få maskera sig och bära vapenattrapper var en av vinsterna i programmet. Kurt Engstrom är mannen utan hjälm.

De kommer från det stora landet i väster för att söka sina rötter.

SVT:s "Allt för Sverige" är en tittarsuccé och i årets upplaga stod Amfibieregementet i fokus. Och Försvarens makt fick tummen upp av deltagarna, i synnerhet före detta marinkårsofficeren Kurt.

I DAG ÄR Kurt Engstrom försäljningschef på ett stort telefoniföretag, men i fem år tjänstgjorde han som officer i den amerikanska marinkåren. Därmed var det inte någon större chock för honom när han och de andra deltagarna i programmet under två dagar fick rycka in i uniform.

– Uniformen är annorlunda, faktiskt mycket bättre än någon uniform jag fick i marinkåren, säger Kurt.

Något som var mer bekant för Kurt var exercisen.

– Den påminde mycket om den jag gjort tidigare. Hälften var densamma, det var kommandoorden som var annorlunda. Det var lite knepigt, det jag var programmerad för satt ju kvar, säger han.

De största skillnaderna som Kurt stötte på var maten och bemötandet.

– Ärtsoppa vi fick var ju delikat. Och pannkakor till lunch! Det var ju restaurangklass på den maten. Och jag är van vid en annan typ av rekryttråning, där man rakar rekryternas skallar, tar ifrån dem deras identitet och tvingas göra massor armhävningar. Och oavsett vad du gör, så får du höra att du gör fel. Så är det inte här, här handlar det om samarbete och respekt, säger han.

Avsnittet i "Allt för Sverige"

där Kurt och de andra svenska ättade amerikanerna provade på spelades in på Amfibieregementet i Berga i juni. Då hölls samtidigt GMU, så befäl som medverkar i programmet fick även ta sig an åtta amerikaner.

En av deltagarna, Jamie Lystra försökte ställa sig in hos förste sergent Jon André under lunchen.

– Jag vill gärna vara bäst, så har du några tips på hur jag ska bli "numero uno"?

– Mitt råd är att försöka göra sakerna och prata mindre, blev det tydliga svaret.

Vem som vinner "Allt om Sverige" är när detta skrivs fortfarande en hemlighet. ◀

Text Dag Enander/InfoS

Foto Kristina Swaan/Amfi

Avsnittet från Amf1 kan ses till och med måndag den 28 december på SVT Play.

AFGHANISTANVETERANEN: VAR ÄR VÅRA FÖRSVARSPOLITIKER?

DEN MILITÄRA INSATSEN i Afghanistan debatteras på nytt men märkligt nog inte av sittande försvarspolitiker. De individer som torde veta mest om hur svenska staten har resonerat kring Afghanistaninsatsen är också de som syns minst i debatten.

Varför undviker försvarspolitiker debatten om Afghanistan? Kan det förklaras med hur riksdagens försvarsutskott agerat tidigare? Förra året fick utskottet sig en rejäl törn med anledning av

”Jag förväntar mig att försvarspolitiker ska berätta för svenska folket varför militära insatser är och har varit nödvändiga i Afghanistan.”

Peter Rådbergs uttalanden, Miljöpartiets representant. När media beskrev delar av specialförbandens verksamhet uppgav Rådberg att han saknat insyn i deras förehavanden. Uttalandet har kritiserats och vederlagts, vilket sannolikt förklarar varför Rådberg förlorade sin plats i utskottet.

Gott så. Försöker man göra partipolitik på bekostnad av Försvarsmaktens personal har man inget i försvarsutskottet att göra.

MEN DET RÄCKER INTE med att skriva propositioner och få dem godkända i riksdagen; svenska folket behöver veta varför Sverige skickar trupp till Afghanistan och varför det fortfarande efter 13 år anses viktigt att bistå den afghanska regeringen. I detta har våra försvarspolitiker brustit. Tomrummet som har uppstått har i stället fyllts av motståndare till Afghanistaninsatsen där grunda analyser varvats med konspirationsteorier. Om enbart en version av ett händelseförlopp återges blir det till slut en korrekt beskrivning av händelseförloppet. Undertecknad skrev nyligen en gästledare i Svenska Dagbladet för att just påvisa förekomsten av en annan version; en som har grund i fakta och dokumenterade överenskommelser i polemik mot ett tidigare statsråds grundlösa

påstående. På Aftonbladet Kultur skrev Thage G Peterson, försvarsminister under 1990-talet att civila afghaner har fallit offer för svenska kulor. Antalet ihjälskjutna civila sades ”skifta från några tiotal till flera hundra” och Peterson gjorde sig inte besväret att förse läsaren med någon som helst bevisföring. Sorgligt tycker vissa.

Farligt, tycker jag eftersom Peterson försökte ge en felaktig bild av det svenska deltagandet.

När representanter i försvarsutskottet kon-

sekvent avstår från debatten tas tystnaden som intäkt för att det var felaktigt att ingripa militärt. Jag förväntar mig inte att försvarspolitiker ska reda ut enskilda stridssituationer. Jag förväntar mig att försvarspolitiker ska berätta för svenska folket varför militära insatser är och har varit nödvändiga i Afghanistan. I dagsläget är det utlandsveteraner som löser båda uppgifterna. <

Callis Amid är Afghanistanveteran och konsult i systemanalys. Vid veterandagen 2013 tilldelades han Försvarsmaktens förtjänstmedalj i silver, med svärd ”för att ha handlat med stort personligt mod och med fara för eget liv samt för förtjänstfull insats under svåra förhållanden i samband med strider i Afghanistan den 22 januari 2011”.

Foto Jimmy Croona/ComCam

BILDEN

Foto Mats Carlsson/119

REPETITION

För ett år sedan fattade regeringen beslutet att ge Försvarsmakten rätt att kalla in krigsplacerad personal till repetitionsutbildning med stöd av pliktlagen. Därför stegade 85 jägarsoldater in på kasernområdet i Arvidsjaur i mitten av november, för repetitionsutbildning i tio dygn. På programmet stod bland annat ett rendez-vous med pansarskott modell 86 – förutom återträffen med lumparkompisarna, då...

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

Försvarets forum, SE-107 85 STOCKHOLM

**Är du soldat eller sjöman?
Och vill ta ett nytt steg i karriären?**

Sök Officersprogrammet nu!

Officersprogrammet är en treårig högskoleutbildning på Förvarshögskolan. För dig som vill bli chef och ledare i Försvarsmakten.

Ansök senast 15 januari 2016!

Läs mer på www.fhs.se

